

**Reflexions
sota l'aigua**

**amb la
posidònia**

Per **Mika Noguera**

Aquí torn a estar, l'estiu en remull recomptant parcel·les de posidònia. Ja han passat 5 anys de la darrera vegada que vaig estar fent feina a l'IMEDEA i amb la Posidònia, amb Núria Marbà. Me deman si seré capaç de notar els canvis sota l'aigua, es veu que la praderia es troba en pitjor estat de conservació que fa uns anys.

Comença tot el ritual, preparar l'equip: la botella carregada, el jacket, el regulador, el neoprè (difícil operació ficar-se dins el vestit de busseig després de la metamorfosi de la maternitat i l'embaràs), els ploms, aletes i ulleres. La inseguretat inicial en perdre la pràctica... si em deix alguna cosa no puc fer la immersió! No he d'oblidar l'ordinador de busseig. I la bossa amb la tablilla amb un llapis per apuntar i un plom per no surar i és clar, les brides d'enguany. El color que es duu enguany és el groc. I és que els feixos de fulles de posidònia de les parcel·les estan marcats amb brides, cada any es posen als nous unes brides d'un determinat color.

La barca pneumàtica *TuMisma*, que hem remolcat amb la Rodman i la Cayetana fins a Cabrera, va carregada de material fins a dalt. Té un motor nou de 30 cavalls, de marca Evinrude, que és ben difícil d'arrencar i pareix que es duu millor amb els braços masculins d'en Jordi que amb els meus. I jo ho intent una vegada i una altra, he de trobar la manera d'arrencar-lo! Finalment... es tracta de fer un moviment contundent, un recorregut llarg i precís, quina satisfacció sentir com es posa en marxa, sense fer grans aldarulls, el motor de la barca.

Arribats al punt que marca el GPS, fondejam. Aquestes parcel·les es troben a un lloc idíl·lic, a la petita cala sota el castell de Cabrera, a diferents fondàries des de 5 m fins a 25 m, a prop de les restes d'un vaixell enfonsat, de l'època fenícia. Quants vaixells haurà vist passar aquest castell, entrant a refugiar-se a l'arrecera-da badia de Cabrera...

Un cop a l'aigua, l'aparatositat material cobra sentit. El canvi de fase, de l'aire a l'aigua aporta tota una sèrie de sensacions. Primer de tot cal avistar les parcel·les objectiu, assenyalades amb petites boies, i buidar d'aire el jacket per començar a davallar, fent la necessària descompressió. La bona visibilitat que hi ha a les aigües del parc nacional és d'una gran ajuda.

Només sent la meva respiració, a un ritme lent i constant, sóc conscient de l'alè necessari per a la supervivència. La resta és variable, el confort del jacket, si entra aigua a les ulleres o s'entelen... saber que estic connectada a la botella amb aire suficient m'aporta una curiosa tranquil·litat.

El canvi brusc de temperatura que suposa la invisible termoclina me desperta. Aquí abaix les condicions són més constants, allunyades de la calor fulminant en superfície. La pujada de temperatura és de les causes més directes de mortalitat que sofreix la Posidònia, com es va mostrar a un estudi fet a aquest arxipèlag, precisament.

Les parcel·les estan marcades amb brides a les boies, n'hi ha tres, i una té un sensor de temperatura que ha recollit dades durant tot l'any. Me submergesc en el món de dins les fulles de Posidònia, una visió ben diferent a quan l'observes bussejant des de la superfície. Així, te n'adones que hi ha un univers multidimensional, de fei-

xos verticals i àpex horitzontals que van configurant un rizoma que es subjecta amb arrels al sediment i que a vegades forma estructures ben complexes, amb forats i superfícies arrecerades, cau de moltes larves, algues, peixos... Les fulles dansen amb les onades i són visitades per tutes curioses de les bombolles que generam.

Ara toca delimitar la parcel·la identificant els cordills i començar a comptar els feixos. Vaig acumulant els que he comptat, en un ramell. El tacte ajuda a la vista, i et permet identificar un feix més gruixat que pot ser que s'estigui duplicant. Si és així tocarà marcar-lo com a nou i posar-li una brida. Els àpexs horitzontals són suaus, permeten a la pradera anar estenent-se sobre el fons, tenen més vigrositat, són un punt de creixement ben important. Alguns entren nous dins la parcel·la, els consideram feixos immigrants i els donam la ben rebuda posant-los unes brides grogues ben vistoses.

Malauradament, en trobam més de morts que de nous. Mentre estic comptant els feixos hi ha una altra part del meu cervell que es posa a divagar... Els serveis ecosistèmics, beneficis que ens aporten els ecosistemes, en el cas de les praderies són molt elevats. Parlam de la captura de carboni, superior als boscos tropicals, i de la reducció de l'onatge que protegeix les platges de l'erosió. També del servei de guarderia de peixos que nodreix els stocks pesquers. I un altre servei que costa creure que no se l'hagi alabat des de les institucions, en unes illes orientades perillosament cap al monocultiu turístic, la bona qualitat de l'aigua que s'associa a la praderia.

La ciència ha avançat a bastament sobre el coneixement i quantificació dels beneficis d'aquest ecosistema. Ara se sap quins límits d'aport de nutrients pot suportar, quina temperatura provoca la mort, i fins i tot hi ha estimes quantitatives dels beneficis econòmics que ens aporten de manera directa i indirecta.

En canvi, l'actitud de la Conselleria de Medi Ambient dels darrers anys per la seva conservació, ha estat pèssima, limitant-se a mantenir alguns camps de boies. El turisme nàutic augmenta i és incentivat per projectes d'ampliacions de ports, i les reserves marines es troben amb una vigilància de mínims. A què esperam per tractar les praderies de Posidònia amb mesures que estiguin a l'altura de la seva importància? Estratègies de conservació a llarg termini, senyalització conjunta del món nàutic i espais protegits, limitació d'abocaments i controls, seguiment de l'estat de conservació i de l'avanç d'invasores, sancions per fondejos incontrolats...

M'assegur que na Inés també ha acabat amb la seva parcel·la i comptam la següent entre les dues.

El confort subaquàtic continua, abans de replegar me fix si hi ha espècies invasores. Algunes algues ja estan ben presents, quan es troben amb una praderia molt epifitada i amb canvis al sediment, troben fàcils condicions per establir-se. La *Caulerpa racemosa*, ara *cylindracea* que té forma de raïm verd en miniatura i també la pompollosa *Lophocladia lallemandi* que prefereix cobrir superfícies amb onatge hi són presents.

Començam l'ascens lentament, els rajos de llum penetren fins aquí abaix i ens mostren el sostre de la superfície de l'aigua calmada i el final de la nostra immersió. •

Les onades de calor afecten greument la supervivència de la praderia. Amb l'increment d'un grau de temperatura, la mortalitat dels feixos augmenta un 3%. I aquesta mortalitat és més greu quan afecta una major profunditat, a partir de 10m de fondària, perquè tarda més a recuperar la praderia.

Com més freqüents són les onades de calor, menys temps té per recuperar-se la praderia i més greus són les conseqüències.